

Why bother? jeb pilsoniskās līdzdalības veidi un nozīme

Indra Mangule, PROVIDUS pētniece

Prezentācija sagatavota projekta „PROVIDUS – valsts partneris politikas plānošanas un veidošanas procesā” ietvaros un par tās saturu atbild biedrība „Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS”. Projektu finansiāli atbalsta Islande, Lihtenšteina un Norvēģija NVO darbības atbalsta programmas ietvaros. NVO darbības atbalsta programma tiek finansēta ar Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Latvijas valsts finansiālu atbalstu.

Par pilsonisko līdzdalību

- Pilsoniskās līdzdalības tipi un veidi
- Līdzdalības iespējas Latvijā
- Mūsdienu demokrātijas inovāciju 'toolbox'
- Why should I bother?

Demokrātija un līdzdalība

What democratic obligations do citizens have when they are members of a state that acts in their name? They are surely a special case of the obligations they have for political actions more generally:

to understand, scrutinize and criticize.

/Albert Weale/

- Demokrātija un līdzdalība
- Pilsonība kā tiesību un pienākumu kopums
- Lēmumpieņemšana un tiesības tos apstrīdēt (contestability principle)
- Pilsoniskā sabiedrība/ pilsoniskā līdzdalība/ NVO līdzdalība
- Piloniskais dumpiniecisks

Līdzdalības iespējas Latvijā

Latvijas Republikas Satversmes 101. Pants:

„Ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu”.

Līdzdalības iespējas Latvijā

Universālie līdzdalības līdzekļi:

- tieša lēmumu pieņēmēju uzrunāšana
- iesniegumi, vēstules
- parakstu vākšanas un petīcijas
- diskusiju rīkošana
- pētniecība + rezultātu prezentēšana/ popularizēšana
- mediji, blogi
- netradicionālie līdzdalības veidi – flashmob, guerilla gardening

Līdzdalības iespējas Latvijā (konkrētā iestādē)

- Pašvaldības:
  - Pieņemšanas – ar deputātiem/amatpersonām
  - Dalība konsultatīvajās padomēs
  - Dalība sabiedriskajās apspriedēs
  - Nepieņemamu lēmumu apstrīdēšana tiesā

Līdzdalības iespējas Latvijā (konkrētā iestādē)

- MK institūcijas:
  - Vairākām ministrijām būtisku jautājumu izskatīšanai tiek rīkotas darba grupas – uz tām var tikt aicināti NVO pārstāvji
  - Atzinumu iesniegšana
  - Konsultatīvās padomes
  - Dažkārt NVO tiek ļauts uzstāties Valsts sekretāru sanāksmē/ Ministru kabineta sēdēs – bet jābūt ļoti labam iemeslam

Līdzdalības iespējas Latvijā (konkrētā iestādē)

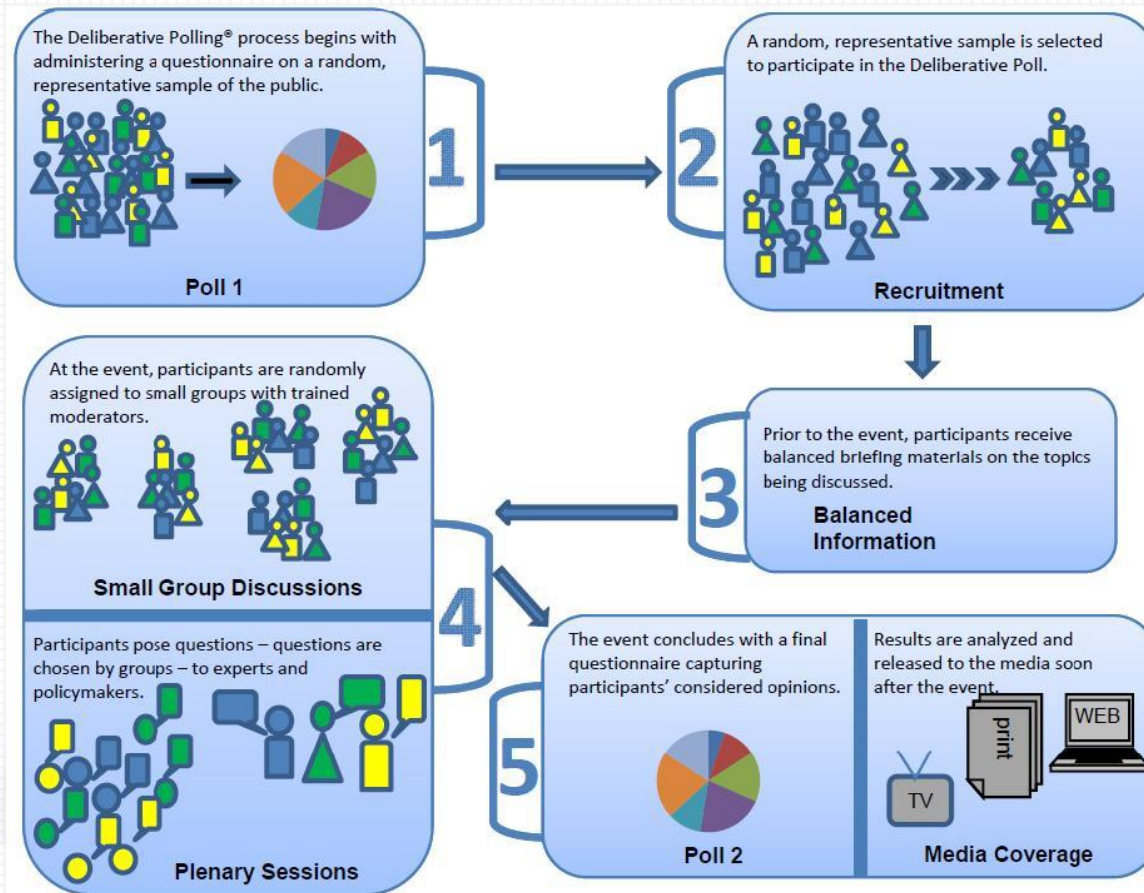
- Saeimā:
  - Ja Saeima jau izskata attiecīgo jautājumu, tad komisiju sēdes ir atklātas (sava vēlme izteikties pirms tam jāaskaņo)
  - Dažkārt arī Saeima organizē darba grupas, kurās ir iespējams iesaistīties NVO
  - Var rakstīt vēstuli prezidentam ar lūgumu likt likumu pārstrādāt vai apturēt tā izsludināšanu uz diviem mēnešiem, starplaikā vācot parakstus referendumam
  - Saeimas ikgadējais forums ar NVO
  - 10 000 Latvijas pilsoņu kolektīvais iesniegums (uz papīra; manabalss.lv)
  - 1/10 Latvijas iedzīvotāju var ierosināt tautas iniciatīvu (sākotnēji savācot 30 000 parakstu), kuru Saeimai jāpieņem vai jārīko referendums

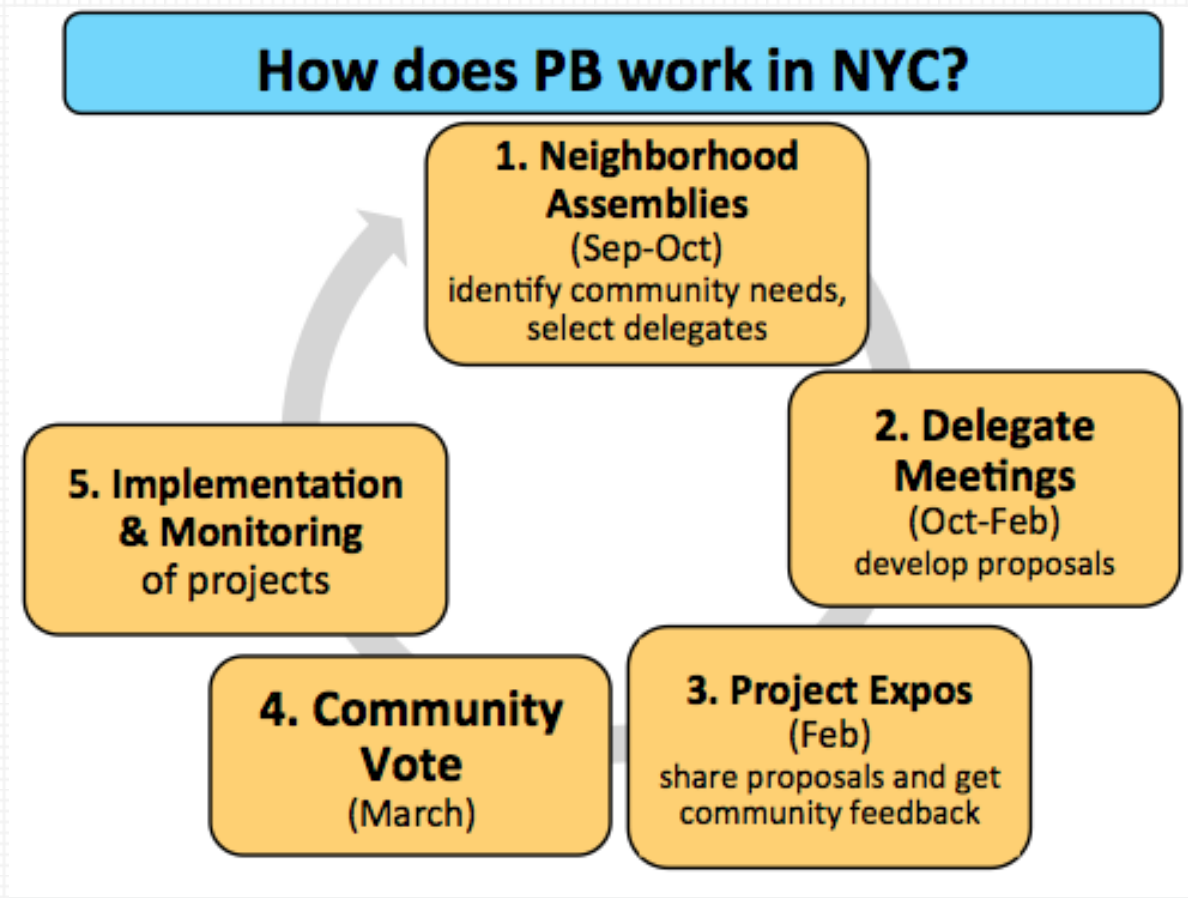
Līdzdalības iespējas Latvijā: problēmas

- Sabiedrības pasivitāte
- Informācijas un zināšanu trūkums
- Sabiedrība neapzinās, kāda ir tās loma un iespējas un publisko apspriešanu bieži uztver kā formālu pasākumu
- Lēmumpieņēmēji nav ieinteresēti sadarbībā/trūkst kapacitātes to nodrošināt
- Apspriežamās tēmas/dokumenti pārlietu sarežģīti un nesaprotami
- Apspriežu/ sanāksmju organizēšana – profesionalitātes trūkums
- Pašvaldību līmenis - NIMBY sindroms (Not in My Back Yard)

Jauna pieeja līdztalībai – *deliberative democracy approach*

Participatory budgeting

Mazināt slogu

MAZINĀM
SLOGU
KOPĀ

Sākums

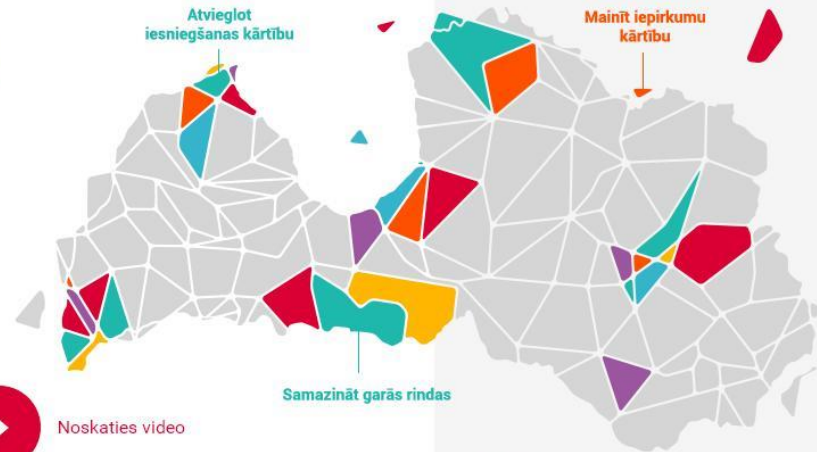
Par iniciatīvu

Meklē skaidrojumu

Palīdzība

FUTBOLS >

Piespēlē, lai būtu labāks rezultāts

IESNIEGT PRIEKŠLIKUMU >

ZIŅO PAR PĀRKĀPUMIEM
BŪVNIECĪBĀ >

Noskaties video

Par 50%
paātrināt
procesu

Problēmas un risinājumi

#311

NĀKAMAIS >

Atrodi skaidrojumu

Ievadi jautājuma atslēgvārdus

PROVIDUS
DOMNĪCA

PALDIES PAR UZMANĪBU!

PROVIDUS.LV

cietusajiem.lv

socialauznemejdarbiba.lv

democracyoneday.com

dzivotlatvija.lv

korupcijas-c.wikidot.com

[@providuslv](#)

facebook.com/providuslv

vars.uzvars@providus.lv

providus@providus.lv

+37167039251